

Oral History Kosovo

INTERVJU SA MILICA ANDRIĆ

Mitrovica | Data: Datum: 25. januara, 2018. godine

Trajanje: 16 minuta

Prisutni:

1. Milica Andrić (Intervjuisana)
2. Ljura Lijmani (Vodila intervju)
3. Ermal Gaši (Kamera)

Simboli komentara u transkriptu neverbalne komunikacije:

() – emocionalna komunikacija

{ } – intervjuisani objašnjava gestovima

Ostali simboli u transkriptu:

[] – dodatak tekstu da bi se bolje razumeo

Fusnote su redaktorski dodaci koje daju više informacija o mestima, imenima ili o izrazima.

Milica Andrić: Ja sam Milica Andrić, rođena u Prištini ali porasla sam u Zubin Potok, znači ja sam tamo žvela skoro ceo život sve dok sam počela studirati Bačelor - Engleski Jezik i Književnost ovde u severnoj Mitrovici, nakon diplomiranja ja sam se zaposlila u jednoj NVO i recimo od tada ja sam žvela u severnoj Mitrovici .

Ljura Ljimini: I gde ste žveli tokom 2007 godine, u ono vreme prije... u leto 2007 godine, tada si bila u Mitrovici?

Milica Andrić: Ne, ne, ne, bila sam u Zubin Potok, tada ja sam bila na drugom razredu srednje škole. U to vreme ja nisam mnogo putovala osim u Srbiji sa mojom folklornom grupom i plesa, tako da sve što sam ja videla bilo je Zubin Potok, naročito u Kosovo, naj dalje gde sam ja otišla u Kosovo, bila sam u moje rodno mesto u Prištini, ali ne mogu da se sećam, bila je severna Mitrovica, tako da nisam znala mnogo za Kosovo za to vreme osim za četiri naših opština.

Ljura Ljimini: Da li se sećate, čemu se sećate prije nezavisnosti? Da li se sećate kada su izveštavali po medijama ili u vašoj sredini kako su govorili za činjenicu da Kosovo uskoro proglašava nezavisnost?

Milica Andrić: Znači, obnavljam, ja sam bila u drugoj godini srednje škole i nisam bila mnogo zainteresovana za politiku, posebno mi u Zubin Potok bili smo izolovani. Nekako znala sam da albanci postoje kao jedna zajednica, ali ja nisam nikada upoznala ni jednog od njih. Znači za mene bilo je ... nešto strano, tako da nisam znala koju značajnost ima ta nezavisnost ili deklaracija, akat proglašavanja nezavisnosti za vreme kada se upravo desilo.

I stvarno ne sećam se nikako toga dana kada se desila deklaracija, jer prosto nije nešto što mene interesuje. Bilo kako bilo, posle nezavisnosti, sećam se kada jedan od školskih učitelja reko je nama nije ovo prvi put da se Kosovo proglašava nezavisnim. Znači ovo je prvi put ili jedini, prvi kontakti kojeg sam ja imala sa... da sam dobila informaciju šta znači i koju značajnost može imati ovaj akt.

Zatim ja sam pitala majku, kakvog smisla ima ovo, šta je ovo, i ona nekako izbegavala da mi odgovara, i reče meni: "OK nije to ništa za uznemirenje" i faktički za to vreme imala je pravo jer to nije uticalo u našem životu, jer posle deklaracije mi smo videli institucije UNMIK-a kako su izgubili svoju nadležnosti i na njihovo mesto ojačale se srbske institucije, znači u severnom delu Kosova, nije bilo mnogo zakonskih posledica, rekla bih, u momentu deklaracije...nezavisnosti... kada su proglasii nezavisnost .

Kao prvo recimo, posledica, stvarno zakonska posledica ovoga akta se osetila aprila 2013 godine i u novembar 2013 godine kada smo imali prve lokalne izbore, što znači od tada rekla bih da smo imali jedno veliko zakašnjenje na reagovanje prema tome šta je nezavisnost 2007 godine.

Ljura Ljimoni: Rekli ste nešto veoma interesantno, kada ste rekli... nije bilo zakonskih posledica dok vi ste glasali. Jeli to bilo prvo glasanje za vas, da li ste bili ovde u Mitrovici ili... čega se sećate ?

Milica Andrić: U stvari ja još nisam glasala u Kosovskim izborima za to što nikada nisam se osećala da ima dobrog izbora po izborima, znači ja još nisam upotrebljavala to pravo u Kosovskom sistemu. Ja sam glasala za predsedničke izbore Srbije, čini mi se dva puta, da, i moža u predsedničkim izborima Srbije, ali ne i u Kosovskim izborima.

Ljura Ljimoni: Da li se sećate nečemu posebnim, zašto mislite da je bilo tako veličanstveno, koja je storija, koju su vama pričali drugi ljudi, možda bilo je tada kada se potpuno razumelo da ovaj deo zemlje je proglasilo nezavisnost?

Milica Andrić: U stvari ovo nije bilo 2013 godine, bilo je mnogo ranije naravno. Kada sam počela da se interesujem ja u opšte o politici ili kada sam ja počela da radim svoje voljno u civilno društvo, znači bilo je negde 2010 godine, 2011 kada na kraju svatila sam da je samo jedan statutarni kontest i počela sam da se bavim tim, jer 2011 godine, bile su... bile su prve diskusije, nakon nezavisnosti između Beograda i Prištine i tada je počelo da se prestavlja kao ozbiljno stanje.

Imali smo sporazum o UIG [Integrated Border Management/ Upravljanju Integralnih Granica], i pošto nije se odmah sprovodilo, imali smo problem sa specijalnim snagama ROSU u Zubin Potok, ubijanje Envera Zymberia, barikade koje su trajale dve ipo godine nakon ovoga incidenta, znači tu je počelo da postane realnost naših opština.

Ljura Ljimoni: Da li mislite da i za vas lično ili bilo je samo deo političke svesti sa kojim ste navikli i da li bih mogli da nama objasnite dalje preko vaše lične priče ili anekdote?

Milica Andrić: Da, ja bih pričala na moj lični nivo jer stvari koje su se dešavale tokom 2011 godine bile su nekako kolektivne, znači ne... ali na ličnom nivou po prvi put ja sam se sastala sa jednim albancem 2014 godine, bilo je leto 2014 godine bili su moje kolege, ja sam radila u program USAID tada kao prevodilac i pomagali su mi da dobijem dokumentaciju, morala sam da idem u Prištini da dobijem izvod rođenih, mislim u Ulpijani, eh tada sam srela po prvi put jednog albance, to je u stvari prvi put da sam otišla u Prištini, znači ovo bilo je ... na ličnom nivou u 2014 godine bilo je godina kada sam ja svatila stvarnost za Kosova, za mene

Ljura Ljimoni: I kako ste se osećali ?

Milica Andrić: Pa po meni bilo je mnogo čudno ...

Ljura Ljimoni: ...kada ste otišli u Prištini?

Milica Andrić: Bilo je stvarno mnogo čudno i bila sam mnogo fokusirana da ne bih imala upravnih problema toliko da nisam vodila računa za mesto gde se nalazim i ja sam se osećala jako mirno sa kolegama, pa bilo je... nije bilo...nisam bila uzbudjena, nisam se plašila, znači bilo je... ali bilo je

mного čudno. Sećam se kada mi je rekao, jer ja sa njima govorila sam engleski i jedan mi reče: “*Pričaj srpski da te ceo svet razume*” [govori srbski], ja na tome rekla sam: “U redu nema problema”. Ali bilo mi je čudno.

Ljura Ljimini: Približavamo se desetoj godišnici i da li imate nešto...ne znam kako da je tačno nazivam, ali da li ste zabrinuti tome ili šta u opšte mislite kako će se beležiti ta godišnica, naročito kada se imaju u obzir događaji zadnjih nedelja?

Milica Andrić: Pa mislim da će da bude jedna mučna godišnica, velikim brigama naročito ako Specijalni Sud počne da tuži. Ubijanje Olivera Ivanovića koje se desilo prije dve nedelje, bilo je šokantno, bilo je veliki događaj, ali stvarno jako iskreno, u prkos tome šta kažu političari, nije uticalo medju etničkim odnosima, naročito ne u Mitrovici, ne na nivou zajednice. Tako da u vezi toga, mada je bilo preveliki događaj, ne mislim da će da budu neke velike izmene u smislu zajednice... interakcija. Bilo kako bilo, Specijalni Sud može da dovede mržnje, mislim, stvarno zavisi kako reaguju dve zajednice prema rezultatima ovoga Suda i kako će raditi sud sa ovim slučajevima. Tako da mislim da će da bude ova godišnica mučna, ali mislim da ćemo da nadjemo neki put da prevazidjemo. Ne očekujem da će biti nešto traumatično. Nadam se, stvarno. Tako da ne strahujem nego sam oprezna.

Ljura Ljimini: U stvari ja bih malo da govorim o ... jer za mene je mnogo interesantno, sama činjenica da vi se ne sećate događaja. Pa ukoliko se tiče ljudima okolo, da li oni znaju... je si li ti pitala njih, naročito vi ... vi ste morali da se suočite sa ovim događajem kasnije. Kako se razvija taj razgovor?

Milica Andrić: Da, kada ste vi mene kontaktirali u vezi ovog intervjua, jer tada ja sam svatila da nemam veze, tada sam razumela, absolutno nemam nikakvu uspomenu za taj dan, pa tada ja sam pitala ljude oko mene, bili su stariji od mene i oni se sećaju dana, da oni jasno se sećaju. Tako da oni su nekako znali ali većina mojih drugara tada su bili studenti političkih nauka u ono vreme i za njih to predstavlja veliki događaj, dvojica od njih bili su u Beogradu i jedan bio je ovde u Kosovo, tako da prva stvar kojoj se sećaju to su velike demonstracije, protesti u Beogradu, koje se još uvek naziva : “Kosovo for Sneakers,” [Kosovo za patike] jer neki demonstranti razbili sportske radnje i ukrali patike. Mislim da su bile popaljeno nekoliko ambasada ako se tačno sećam, pa pogotovo svaki ima po neki događaj u sebe i sete se toga dana, sećaju se protesta koja su sledile kasnije. Ja lično sećam se protesta koji su bile ovde u Mitrovici, organizovane u 12:44, otišli su u jednoj ili dve od njih jer bila je jedna opcija ako si u zadnjim godinama srednje škole, najavili su dan prije da bih pitali roditelje, učestvovati ili ne u protestima ili možeš da se vraćaš... kući. Zatim za vreme vikenda otišli smo u školi da nadoknadimo izgubljene časove. Tako da ja sam otišla, mislim dva puta u protestima i to je sve što se sećam u za to vreme .

Ljura Ljimini: Šta ste radili u protestima? I da li ste imali uniformu vaše škole ?

Milica Andrić: Ne, ne, ne, nismo imali, nismo upotrebljavali. Ne, pa mislim, političari su rekli neke stvari, mi smo bili audiencija, manje više ovo je bilo. Možda sa... mislim desilo se jednom ili dva puta da smo otišli da pijemo kafu, ali kasnije počeli da zatvaraju kafane tako da ljudi nisu mogli da se slobodno kreću, naročito studenti, tako da i ovo više nije bila opcija. I tako ako se ide protestirati, treba da budeš u masi i da slušaš političare kada govore o nekim stvarima.

Ljura Ljimini: Nisi mogla da pobegneš iz časova i da ne učestvuješ protesti...

Milica Andrić: Moglo se, ali posle mora da ideš za vikend da nadoknadiš časove, tako da nisi imala računa i ovo je zašto nismo otišli sa voljom u brojnim protestima.

Ljura Ljimani: Dobro a vaša porodica, da li oni zapamte? Mislim tvoji roditelji...

Milica Andrić: Na žalost nisam njih pitala, nisam pitala. Ali pretpostavljam da pamte. U stvari ja sam sigurna da pamte. Mislim da mi je jednom rekla moja majka da ovo nije nešto za brigu jer ona je mislila da nije velika stvar ovo što se dešava, ili htela da bude sigurna da ja makar ne brinem. Tako da ja mislim da zapamte ali ja u stvari nisam njih pitala.

Ljura Ljimani: Da li misliš da ovo je jedno teško pitanje da postavljaš njima?

Milica Andrić: Ne, ne, prosto nije mi padalo na pamet da pitam.... Nije da... naročito za mene kojoj su predstavili kao da nije velika stvar, makar u ono vreme, tako da mi u stvari samo što bih omalovažavali . Nije bilo nešto za brigu u tom momentu. 2013 godine bilo je sasvim drugačije. Brukselski sporazum bilo je svuda, svi su govorili o tome, svi su imali po jednu kopiju, da pročitaju, bilo... Mislim da ovako je bilo za Kosovske srbe (ne razumljivo.) doživeli kao dan proglašavanja nezavisnosti, šta smo mi doživeli kada su potpisali Brukselski sporazum... tako da za nas bilo je na neki način pravo proglašavanje nezavisnosti.

Ljura Ljimani: A da li je ovo za to što medije su izveštavali kao jedan sporazum... kao jedan značajan sporazum ili ...

Milica Andrić: Ne. Za to što je bilo jasno, kada sam pročitala bilo mi je jasno šta je suština, mada medije su pokazale na sasvim drugi način, kompletno. I bilo je mnogo kratko, nešto kao tačka 14, ko god voli može da se fokusira na 14 tačaka, bilo je jednostavno jedna stranica i dve rečenice na drugoj strani. Tako da ja mislim ovo su svi razumeli... Većina ljudi su razumeli ovu tačku i znali su šta to znači, o tome je stvar i znali su da ovo je bitna i ogromna stvar, u stvari to označava supstancijalne životne promene za sve ljude koji žive u četiri severne opštine.

Ljura Ljimani: Nemam više pitanja, ali vi ako imate nešto drugo da delite sa nama... bilo bih interesant...

Milica Andrić: Stvarno ja sam razmišljala, pokušala da se setim, ali i istovremeno... imala sam i dnevnik, da ne bih natovarila sebe one uspomene ali nisam htela da gledam... lažne uspomene, medjutim bilo je taj dnevnik... kojeg smo zadržali sa jednom mojom školskom drugaricom... dok smo bile u školskim klupama, tako da ja i ona pisali smo samo o događajima koji su se razvili u školi, toga sećam se da je imao neku bledu preporuku, kao: "Kosovo, juče je pročitao deklaraciju nezavisnosti, ali Stefana je učinila ovu stvar danas", nije da se stvarno osećala za to, to je stvarno nešto koje smo umalo važavali kao da se desilo... eh. Kao da se desilo negde sasvim drugo jer mi smo bili sasvim odstranjeni, mi nismo osetili realni razvoj drugih dela u Kosovo.

